МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Кафедра безпеки життєдіяльності

Затверджено

на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності

(протокол № 10/21 від «30» серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри З. М. Яремко

Силабус з навчальної дисципліни «Охорона здоров'я дітей та шкільна гігієна», що викладається в межах освітньо-професійної програми «Середня освіта (Музичне мистецтво)», для здобувачів зі спеціальності 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Львів 2021

Силабус курсу "Охорона здоров'я дітей і шкільна гігієна"
2021/2022 навчального року

Назва курсу	Охорона здоров'я дітей і шкільна гігієна
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	кафедра безпеки життєдіяльності
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка. Код та найменування спеціальності – 014 Середня освіта. Спеціалізація – 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Викладачі курсу	Наливайко Наталія Володимирівна , кандидат біологічних наук, доцент кафедри безпеки життєдіяльності
Контактна інформація викладачів	nataliya.nalyvayko@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	щопонеділка, 13:30-14:50 год. (вул. Дорошенка 41, ауд. 98)
Сторінка курсу	http://www.lnu.edu.ua/life-safety/study/
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам освітнього процесу необхідні знання, обов'язкові для того, щоб сформувати здоров'язбережувальну компетентність майбутніх фахівців, направлену як на збереження й зміцнення особистого здоров'я, так і здоров'я школярів під час навчально-виховного процесу через усвідомлення необхідності найбільшої цінності здоров'я. Тому у курсі представлено як огляд концепцій про функціонування організму людини як цілісної системи, чинники захворюваності, основні патологічні процеси, так і огляд процесів та інструментів, які потрібні для оцінювання функціонального стану систем організму, а також допомоги в загрозливих для життя школярів станах.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Охорона здоров'я дітей і шкільна гігієна» є нормативною дисципліною з спеціальності 014 середня освіта для освітньої програми 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво), яка викладається в третьому семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Вивчення дисципліни "Охорона здоров'я дітей та шкільна гігієна" формує компетентності (здатності) забезпечувати збереження і зміцнення особистого здоров'я учнів під час навчально-виховного процесу на основі: ***знань*** про чинники ризику захворювань та роль вчителя у запобіганні дитячим інфекціям та у підвищенні санітарної культури учнів і ***вмінь*** оцінювати функціональні стани систем організму дітей та стан потерпілих у разі екзогенних отруєнь та хімічних, термічних і фізичних ушкоджень та формувати здоровий спосіб життя.
Мета та цілі курсу	Мета вивчення нормативної дисципліни «Охорона здоров'я дітей і шкільна гігієна» полягає у формуванні здоров'язбережувальної

	компетентності через опанування знаннями про функціонування організму людини як цілісної системи, чинники захворюваності, основні патологічні процеси, та практичними прийомами і навиками оцінювання функціонального стану систем організму, а також допомоги в загрозливих для життя станах.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Бобрицька В.І. Анатомія, вікова фізіологія і шкільна гігієна: Навчально-методичний посібник для для студ. небіологіч. спец. вищ. пед. навч. закладів / В. І. Бобрицька. – К. : Професіонал, 2004. – 80 с. - ISBN 966-8556-24-0. 2. Вікова фізіологія з основами шкільної гігієни: підручник / [І. П. Аносов, В. Х. Хоматов, Н. Г. Сидоряк та ін.]. – Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2008. – 433 с. – ISBN 978-966-8563-92-8. 3. Наливайко Н. В. Невідкладна допомога: короткий виклад та тестові завдання : навч.-метод. посібник / Н. В. Наливайко, – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 268 с. – ISBN 978-966-613-991-0. 4. Ріст і розвиток людини: підручник / [В. С. Тарасюк, Н. В. Титаренко, І. Ю. Андрієвський та ін.] ; за ред. В.С. Тарасюка, І.Ю. Андрієвського. – К. : Медицина, 2008. – 400 с. – ISBN 978-966-8144-89-9. Додаткова література: 1. Бодров В.А. Інформаційний стрес: Навчальний посібник для вузів / В.А. Бодров. – М. : ПЕР СЕ, 2000. – 352 с. 2. Грибан В. Г. Валеологія: підручник для студентів вищ. навч. закладів / В. Г. Грибан. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 214 с. – ISBN 978F966F364F604F6. 3. М’ясоїд П.А. Загальна психологія: навчальний посібник / П.А. М’ясоїд. – К. : Вища школа, 2004. – 487 с. – ISBN 966−642−212−3. 4. Маліков М.В. Функціональна діагностика у фізичному вихованні і спорті: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / М. В. Маліков, А. В. Сватьєв, Н. В. Богдановська. – Запоріжжя: ЗДУ, 2007. – 246 с. – ISBN 966-599-284-8. 5. Маруненко І. М. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни: курс лекцій / І. М. Маруненко, Є. О. Неведомська, В. І. Бобрицька. – вид. 2-е. − К. : Професіонал, 2006. – 480 с. − ISBN 966-8556-16-X. 6. Наливайко Н. В. Невідкладна допомога у разі гострих патологічних та екстремальних станів : навч.-метод. посібник / Н. В. Наливайко, Л. О. Баклицька, Н. Д. Крижановська, З. М. Яремко. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 196 с. – ISBN 978-966-613-760-2. 7. Самойленко В. Б. Планування сім’ї / [В. Б. Самойленко, А. І. Мох, Г. Г. Рой, В. В. Мисік]. – К. : Здоров’я, 2007. – 224 с. – ISBN 978-966-460-001-6. Інтернет-джерела: - http://www.lnu.edu.ua/life-safety/ сайт кафедри безпеки життєдіяльності ЛНУ ім. І. Франка - http://old.moz.gov.ua/docfiles/proect_dod_25112013.pdf сайт міністерства охорони здоров’я

	- https://mon.gov.ua/ua/news/kozhen-vchitel-mozhe-projti-bezkoshtovnij-onlajn-kurs-z-domedichnoyi-dopomogi-na-sajti-studiyi-onlajn-osviti-edera сайт міністерства охорони здоров'я
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде : Знати: - поняття про норму і патологію; - основні чинники ризику захворювань; - сучасні проблеми і основи імунології та епідеміології; - основи домедичної допомоги; - санітарно-гігієнічні вимоги до організації навчально-виховного процесу; Вміти: - оцінювати функціональний стан систем організму (дихальної, серцево-судинної); - досліджувати і оцінювати поставу; - оцінювати психічне здоров'я людини; - оцінювати стан потерпілого та надавати домедичну допомогу у разі травм та гострих порушень функціонування організму.
Ключові слова	Навчально-виховний процес, школярі, здоров'я, чинники ризику захворювань, захисно-компенсаторні реакції, патологічні процеси, шкільна гігієна, постава, короткозорість, статеве дозрівання, імунітет, ВІЛ/СНІД, епідемічний процес, санітарія.
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій, практичних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Див. СХЕМУ КУРСУ*
Підсумковий контроль, форма	залік в кінці семестру письмовий, тестовий підсумковий контроль
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з "Безпеки життєдіяльності", "Психології", "Педагогіки", "Фізичного виховання"
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, проектно-орієнтоване навчання, дискусія, вирішення кейсу.
Необхідне обладнання	Спірометри, тонометри, сантиметрові стрічки, ростомір, ваги медичні, фантоми для серцево-легеневої реанімації, маски-клапани, кровозупинні джгути.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: • практичні: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40 • вирішення кейсу: 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 10

	• контрольні заміри (модулі): 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50 • залік: за результатами поточної успішності. Підсумкова максимальна кількість балів 100
Питання до контрольного заміру знань.	1. Поняття про здоров'я. 2. Валеологічні та соціальні складові здоров'я. 3. Показники та критерії оцінки рівня суспільного здоров'я. 4. Організм людини як єдине ціле. 5. Анатомо-фізіологічна характеристика системи організму. 6. Гомеостаз і регуляція функцій в організмі. Адаптаційні механізми та захисні реакції організму. 7. Реактивність організму. 8. Захисно-компенсаторні реакції (стрес, біль, запалення) гіпертонічний синдром. 9. Граничні та патологічні стани. 10. Поняття про етіологію та патогенез. 11. Хвороба як зниження реактивності організму. 12. Класифікація хвороб. 13. Симптоми, синдроми, форми перебігу хвороб. 14. Внутрішні та зовнішні чинники ризику захворювань. 15. Роль спадковості, конституції, віку та статі у виникненні захворювань. 16. Валеологічні особливості збалансованого раціонального харчування. 17. Чинники професійної захворюваності педагогів: стрес, порушення венозного кровообігу та перевантаження голосового апарату. Профілактичні заходи та відновлювальні методики. 18. Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів. 19. Санітарно-гігієнічні вимоги до влаштування земельної ділянки та основних приміщень. 20. Повітряно-тепловий режим. 21. Вентиляція та опалення. 22. Гігієна води та водопостачання. 23. Гігієнічні вимоги до шкільного обладнання. 24. Організація навчально-виховного процесу. 25. Організація харчування та медичного обслуговування. 26. Санітарно-гігієнічна освіта учнів, формування здорового способу життя. 27. Вплив навчального процесу на здоров'я учнів. 28. Порушення опорно-рухового апарату, їхня профілактика. 29. Порушення зору, слуху у дітей, профілактика. 30. Поняття неврозу, його види. 31. Уявлення про стрес, його стадії. 32. Вагітність, умови нормального перебігу вагітності. 33. Проблеми статевого виховання дітей та підлітків. 34. Попередження вагітності і абортів у неповнолітніх. 35. Імунітет - універсальний механізм адаптаційної реакції організму. 36. Імунна система організму. 37. Види та механізм імунітету. 38. Первинні та вторинні імунодефіцити. 39. СНІД – етіологія, патогенез, перебіг, профілактика. 40. Сучасні проблеми та основи епідеміології. 41. Особливості перебігу інфекційних захворювань.

	42. Роль санітарної культури населення у попередженні інфекційних захворювань. 43. Епідемічний процес. 44. Кваліфікація інфекційних захворювань. 45. Особливості вірусних інфекцій. 46. Грип, причина, ознаки, невідкладна допомога, профілактика. 47. Дитячі інфекційні хвороби, ознаки, невідкладна допомога, профілактика. 48. Харчові токсикоінфекції. 49. Вікові особливості органів дихання. 50. Поняття про життєву ємність легень. 51. Вікові особливості крові та кровообігу, будови та роботи серця, реакції серцево-судинної системи на фізичне навантаження. 52. Вікові особливості опорно-рухового апарату. 53. Порушення опорно-рухового апарату, їхня профілактика. 54. Оцінювання постави. 55. Поняття неврозу, його види. 56. Групи психічного здоров'я дітей. 57. Вплив навчального процесу на здоров'я учнів. 58. Основні принципи надання домедичної допомоги у разі загрозливих для життя станів: гіпоглікемічної коми, епілепсії, нападу бронхіальної астми, теплового та сонячного ударів. 59. Алгоритм оцінювання стану потерпілих у разі отруєнь. 60. Основні принципи надання домедичної допомоги у разі отруєння. 61. Різновиди отрут і їхній вплив на організм людини. 62. Основні принципи надання домедичної допомоги у разі опіків, відморожень та електротравм. Поняття про опіки та опікову хворобу, відмороження. 63. Класифікація електротравм. 64. Основні принципи надання домедичної допомоги у разі вивихів, переломів, кровотеч. Особливості перебігу травматичного шоку у дітей.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

*** СХЕМА КУРСУ**

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література	Завдання, год	Термін виконання
1 т 4.09.19 2год	Організм як біологічна саморегулювальна функціональна система	Лекція	Ріст і розвиток людини: підручник / [В. С. Тарасюк, Н. В. Титаренко, І. Ю. Андрієвський та ін.] ; за ред. В.С. Тарасюка, І.Ю. Андрієвського. – К. : Медицина, 2008. – 400 с. – ISBN 978-966-8144-89-9.	Органи та системи органів. Анатомо-фізіологічна характеристика систем організму. 4 год	4.09.19
2 т 11.09.19 2 год	Оцінювання функціонального стану дихальної системи дітей та підлітків	Практичне заняття	1. Бобрицька В.І. Анатомія, вікова фізіологія і шкільна гігієна: Навчально-методичний посібник для для студ. небіологіч. спец. вищ. пед. навч. закладів / В. І. Бобрицька. – К. : Професіонал, 2004. – 80 с. - ISBN 966-8556-24-0.	Вікові особливості органів дихання. Газообмін у легенях. Регулювання дихання в дитячому віці. 4 год	11.09.19
3 т 18.09.19 2 год	Фізіологічне поняття про норму та патологію. Основні захисно-компенсаторні та патологічні процеси	Лекція	Наливайко Н. В. Невідкладна допомога: короткий виклад та тестові завдання : навч.-метод. посібник / Н. В. Наливайко, –	Медико-біологічні та психологічні причини шкідливих звичок. Поняття про	18.09.19

			Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 268 с. – ISBN 978-966-613-991-0. Грибан В. Г. Валеологія: підручник для студентів вищ. навч. закладів / В. Г. Грибан. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 214 с. – ISBN 978F966F364F604F6.	біохімічну та психологічну залежність. Вплив наркоманії та токсикоманії на організм дорослих, дітей і майбутнього покоління. Шкідливий вплив алкоголю та нікотину на організм. Шкідливий вплив ігрової та інтернет-залежності на організм дітей та підлітків. 4 год	
4 т 25.09.19 2 год	Оцінювання функціонального стану серцево-судинної системи дітей та підлітків	Практичне заняття	Наливайко Н. В. Невідкладна допомога: короткий виклад та тестові завдання : навч.-метод. посібник / Н. В. Наливайко, – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 268 с. – ISBN 978-966-613-991-0.	Вікові особливості крові та кровообігу, будови та роботи серця, реакції серцево-судинної системи на фізичне навантаження. Склад крові. Нейрогуморальні впливи на діяльність серця і судин. 4 год	25.09.19
5 т 2.10.19 2 год	Чинники ризику захворюваності	Лекція	Бобрицька В.І. Анатомія, вікова фізіологія і шкільна гігієна: Навчально-методичний	Роль спадковості, конституції, віку та статі у виникненні захворювань.	2.10.19

			посібник для для студ. небіологіч. спец. вищ. пед. навч. закладів / В. І. Бобрицька. – К. : Професіонал, 2004. – 80 с. - ISBN 966-8556-24-0.	2 год	
6 т 9.10.19 2 год	Методика дослідження і оцінювання постави дітей та підлітків	Практичне заняття	Бобрицька В.І. Анатомія, вікова фізіологія і шкільна гігієна: Навчально-методичний посібник для для студ. небіологіч. спец. вищ. пед. навч. закладів / В. І. Бобрицька. – К. : Професіонал, 2004. – 80 с. - ISBN 966-8556-24-0. Вікова фізіологія з основами шкільної гігієни: підручник / [І. П. Аносов, В. Х. Хоматов, Н. Г. Сидоряк та ін.]. – Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2008. – 433 с. – ISBN 978-966-8563-92-8.	Профілактика порушень опорно-рухового апарату у дітей та підлітків 2 год	9.10.19
7 т 16.10.19 2 год	Елементи шкільної гігієни	Лекція	Бобрицька В.І. Анатомія, вікова фізіологія і шкільна гігієна: Навчально-методичний посібник для для студ. небіологіч. спец. вищ. пед. навч. закладів / В. І. Бобрицька. – К. :	Валеологізація навчального процесу. Гігієнічні вимоги до розкладу уроків. 2 год	16.10.19

			Професіонал, 2004. – 80 с. - ISBN 966-8556-24-0.		
8 т 23.10.19 2 год	Оцінювання психічного здоров'я дітей та підлітків	Практичне заняття	М'ясоїд П.А. Загальна психологія: навчальний посібник / П.А. М'ясоїд. – К. : Вища школа, 2004. – 487 с. – ISBN 966−642−212−3. Бодров В.А. Інформаційний стрес: Навчальний посібник для вузів / В.А. Бодров. – М. : ПЕР СЕ, 2000. – 352 с.	Психоневрологічні захворювання та стресові стани у дітей. 4 год	23.10.19
9 т 30.10.19 2 год	Медико-гігієнічне і статеве виховання дітей та підлітків.	Лекція	Грибан В. Г. Валеологія: підручник для студентів вищ. навч. закладів / В. Г. Грибан. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 214 с. – ISBN 978F966F364F604F6.	Венеричні захворювання як результат випадкових статевих стосунків. 4 год	30.10.19
10 т 6.11.19 2 год	Оцінювання стану школяра та надання домедичної допомоги у разі гострих порушень функціонування організму	Практичне заняття	Наливайко Н. В. Невідкладна допомога: короткий виклад та тестові завдання : навч.-метод. посібник / Н. В. Наливайко, – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 268 с. – ISBN 978-966-613-991-0.	Поняття про цукровий діабет та бронхіальну астму – причини, симптоми, принципи лікування. 4 год	6.11.19
11 т 13.11.19	Основи імунології та сучасні проблеми.	Лекція	Самойленко В. Б. Планування сім'ї / [В. Б. Самойленко, А. І. Мох, Г. Г. Рой, В. В. Мисік]. – К. : Здоров'я, 2007. – 224 с. – ISBN 978-966-460-001-6.	СНІД як соціально небезпечне соціальне захворювання. 2 год	13.11.19

12 т 20.11.19 2 год	Оцінювання стану школяра та домедична допомога у разі екзогенних отруєнь	Практичне заняття	Наливайко Н. В. Невідкладна допомога: короткий виклад та тестові завдання : навч.-метод. посібник / Н. В. Наливайко, – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 268 с. – ISBN 978-966-613-991-0.	Різновиди отрут і їхній вплив на організм людини. Екзогенні отруєння. 6 год	20.11.19
13 т 27.11.19 2 год	Основи епідеміології та сучасні проблеми.	Лекція	Грибан В. Г. Валеологія: підручник для студентів вищ. навч. закладів / В. Г. Грибан. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 214 с. – ISBN 978F966F364F604F6.	Туберкульоз та заходи профілактики. 2 год	27.11.19
14 т 4.12.19 2 год	Оцінювання стану школяра та домедична допомога у разі фізичних та хімічних травм	Практичне заняття	Наливайко Н. В. Невідкладна допомога: короткий виклад та тестові завдання : навч.-метод. посібник / Н. В. Наливайко, – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 268 с. – ISBN 978-966-613-991-0.	Поняття про опіки та опікову хворобу, відмороження та загальне замерзання. Класифікація електротравм. 6 год	4.12.19
15 т 11.12.19 2 год	Кишкові та вірусні інфекції.	Лекція	Грибан В. Г. Валеологія: підручник для студентів вищ. навч. закладів / В. Г. Грибан. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 214 с. – ISBN 978F966F364F604F6.	Особливості перебігу вірусних та кишкових інфекцій. 6 год	11.12.19
16 т 18.12.19 2 год	Оцінювання стану школяра та домедична допомога у разі механічних травм	Практичне заняття	Наливайко Н. В. Невідкладна допомога: короткий виклад та тестові завдання : навч.-метод. посібник / Н. В. Наливайко, – Львів : Видавничий центр	Особливості перебігу травматичного шоку у дітей	18.12.19

			ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 268 с. – ISBN 978-966-613-991-0.	2 год	